

STOTICE O LJUBEZNI

Prva stotica

1. Ljubezen je dobro stanje duše, v katerem duša nobeni od bivajočih stvari ne daje prednosti pred spoznanjem Boga. Kdor je strastno priklenjen na kar koli zemeljskega, takšne ljubezni ne more prejeti kot (svoje stalno) zadržanje.

25. Bog je po naravi dober in brezstrasten: vse enako ljubi kot svoja dela, krepostnega človeka proslavlja, ker Mu je blizu po duhu, grešniku pa zaradi svoje dobrote izkazuje usmiljenje in ga vodi k spreobrnjenju s tem, da ga v tem svetu vzgaja. Prav tako kot Bog tudi človek, ki je po svojem načinu mišljenja dober in brezstrasten, ljubi enako vse ljudi: krepostnega človeka zaradi (skupne) narave in dobre odločitve njegove svobodne volje, grešnega pa zaradi (skupne) narave in iz sočutja ter mu izkazuje usmiljenje kot nerazumnežu, ki hodi v temi.

48. Kdor se boji Gospoda, ima za družabnico vselej ponižnost: po njenih opominih prihaja do Božje ljubezni in hvaležnosti. Spominja se svojega prejšnjega posvetnega življenja, raznih grehov in skušnjav, ki so ga doletele od njegove mladosti. Spominja se, kako ga je Gospod rešil iz vsega tega in ga iz življenja, polnega strasti, prestavil v pobožno življenje. In s strahom se mu povečuje tudi ljubezen: neprestano, z globoko ponižnostjo se zahvaljuje Dobrotniku, ki uravnava naše življenje.

Druga stotica

1. Kdor iskreno ljubi Boga, tudi moli povsem neraztreseno. In kdor povsem neraztreseno moli, Boga iskreno ljubi. Ne moli pa neraztreseno, kdor ima um prikovan na kaj zemeljskega. Boga torej ne ljubi, kdor ima um privezan na kaj zemeljskega.

8. Kdor odvrže mater strasti, samoljubje, z Božjo pomočjo odloži tudi ostale (strasti), npr. jezo, žalost, zamerljivost in tako naprej. Kogar pa obvladuje prvo, ga ranjuje tudi drugo, četudi sam tega noče. Samoljubje pa je strast (na navezanost) na telo.

9. Zaradi teh petih vzrokov se ljudje ljubijo med seboj na način, vreden hvale ali graje: zaradi Boga (tako krepostni človek ljubi vse ljudi in tisti, ki še ni kreposten, krepostnega) ali zaradi narave (tako starši ljubijo otroke in obratno) ali zaradi domišljavosti (tako slavljeneč ljubi tistega, ki ga slavi) ali zaradi pohlepa (tako tisti, ki ljubi bogataša zavoljo tega, kar naj bi/je od njega dobil) ali zaradi ljubezni do naslad (tako ljubi tisti, ki streže svojemu trebuhu in tistemu, kar je pod trebuhom). Prvi razlog je vreden hvale, drugi ni vreden niti hvale niti graje, ostali pa so strastni.

16. Strast je protinaravno gibanje duše, ki teži k nesmiselni navezanosti, k nerazsodnemu sovraštvu ali kakšni čutni stvari; npr. k nesmiselni navezanosti na hrano ali žensko ali premoženje ali minljivo slavo ali kakšno drugo čutno zaznavno stvar ali k navezanosti zaradi njih; proti nerazsodnemu sovraštvu npr. do katere od omenjenih stvari ali pa do nekoga zaradi njih.

67. Bog iz petih razlogov dopusti, da se z nami bojujejo demoni: prvi je, kakor pravijo, da bi s tem, ko smo napadani, in s protinapadanjem prišli do razločevanja kreposti in nekreposti/zla; drugi razlog je, da bi v boju in naporu/bolečini pridobili krepost in bi jo posedovali čvrsto in neomajno; tretji razlog je, da se kljub napredovanju v kreposti ne bi prevzeli, ampak bi se naučili ponižnega mišljenja; četrti razlog je, da bi izkusili zlo in bi ga zasovražili s popolnim sovraštvom. Peti razlog je, naposled, da potem, ko postanemo brezstrastni, ne bi pozabili lastne slabosti niti moči Tistega, ki nam je pomagal.

Tretja stotica

10. Če koga ljubimo, si ga na vsak način tudi prizadevamo častiti. Če torej kdo ljubi Boga, si prizadeva delati tisto, kar je Bogu všeč; če pa ljubi meso, si prizadeva izvrševati tisto, kar ugaja mesu.

46. Prepolni Bog ni ustvarjenih bitij v bit privedel zato, ker bi bil kaj potreboval, ampak zato, da bi Ga bila ustvarjena bitja sorazmerno s svojo dovzetnostjo deležna in bi v Njem uživala, On pa bi se veselil nad svojim deli, ko bi jih gledal, kako se radostijo in se nenasitno nasičujejo z Njim, ki se Ga ni moč nasititi.

90. Če komu kaj zameriš, moli zanj in s tem zaustavi vzgibano strast, tako da prek molitve ločiš žalost, ki je v tebi zaradi spomina na zlo, ki ti ga je storil: na ta način boš postal poln ljubezni in človekoljubja ter boš popolnoma odstranil strast iz duše. Če pa ti drugi kaj zameri, bodi z njim prijazen in ponižen, lepo živi skupaj z njim in rešil ga boš strasti.

Četrta stotica

100. Mnogi so že veliko povedali o ljubezni, a če jo iščeš, jo boš našel le v Kristusovih učencih. Le oni so namreč imeli za Učenika ljubezni resnično Ljubezen, o kateri so dejali: "Ko bi imel dar preroštva in ko bi poznal vse skrivnosti in imel vse spoznanje, ljubezni pa bi ne imel, mi nič ne koristi." Kdor si je torej pridobil ljubezen, si je pridobil samega Boga, kajti Bog je ljubezen. Njegovo je veličastvo in moč na veke. Amen.

Prevedel Gorazd Kocijančič